

Aika: tiistai 20.4.2010 klo 11.00 - 12.45

Paikka: Helsingin yliopisto, Teollisuuskatu 23, kokoushuone D509

Läsnä: Jarmo Saarti, Itä-Suomen yliopiston kirjasto, pj. (videoyhteys)
Kristiina Hormia-Poutanen, Kansalliskirjasto (klo 12 alkaen)
Päivi Jokitalo, Kansalliskirjasto
Markku Laitinen, Kansalliskirjasto
Vappu Lappalainen, Tilastokirjasto
Pirkko Pietiläinen, Oulun seudun amk-kirjasto (videoyhteys)
Päivi Rasinkangas Oulun kaupunginkirjasto - maakuntakirjasto (videoyhteys)
Eija Suikkanen, Turun amk-kirjasto
Eila Tapio, Oulun yliopiston kirjasto (videoyhteys)
Eila Vainikka, Suomen kuntaliiton kirjasto
Päivi Helminen, Helsingin yliopiston kirjasto (asiantuntijana)
Heidi Partanen, Kansalliskirjasto (asiantuntijana)
Poissa: Eeva-Liisa Lehtonen, Aalto-yliopiston kirjasto
Ritva Nurminoro, Lapin maakuntakirjasto

1. Kirjastotilastostandardin uudistus ja uusi työkohde-ehdotus

Kirjastotilastoinnin päästandardin, ISO 2789, uudistustyö on aloitettu ja uudistuksessa kiinnitetään erityistä huomiota kerätyn tilastotiedon soveltamiseen. Suomi tekee standardiin uuden luvun "Advocacy with Statistics" ja kommentoi muuta osaa. Sovittiin, että ryhmä toimii Suomen kommenttiryhmänä. Ensimmäinen tekstiversio tulee olla ISO:ssa 30.6.2010 mennessä, joten Markku Laitinen laatii pohjatekstiä, jonka hän lähettää ryhmälle kommentteja varten mahdollisimman pian.

ISO 11620 mittaristandardin uudistustarve tarkistetaan kun päästandardin uudistustyö valmistuu.

ISO SC 8:lle on esitetty uutena työkohde-ehdotuksena dokumentti vaikuttavuuden arviointimetodeista.

2. Kirjastotoiminnan tunnusluvut

Sekä KITT:stä että yleisten kirjastojen tilastosta saadaan vaikuttavuuden arviointiryhmässä sovitusta mittareista suoraan tai laskien seuraavat:

- Kirjastokäynnit (fyysiset ja virtuaaliset) / kohdeväestö tai asukas
- Kirjaston kokonaiskulut / kohdeväestö tai asukas
- Kirjastoaineistokulut / kohdeväestö tai asukas (fyysiset ja digitaaliset aineistot)

Vain KITT:stä saadaan:

- Lainat + el. palveluiden aineistonlataukset/kohdeväestö tai asukas

Lisäksi puhuttaessa digitaalisen kirjaston toimintojen mittaamisesta, KITT:stä saadaan myös seuraavat tunnusluvut, jotka tietokanta laskee valmiiksi:

- Elektronisten palveluiden yhteydenottokerrat / kohdeväestö
- Elektronisten palveluiden yhteydenottokerrat / kirjastokäyntien määrä
- Elektroniset kausijulkaisut / kohdeväestö
- Haetut dokumentit / elektroniset kokoelmat verkossa (nimekkeet yhteensä)
- Elektronisen aineiston hankintakulut / kirjastoaineiston hankintakulut %
- Elektronisen aineiston hankintakulut / elektronisesta aineistosta haetut dokumentit

Mittaripakettiin kuuluvia tunnuslukuja on havainnollistettu liitteenä olevassa esityksessä. Keskustelussa kiinnitettiin huomiota www-sivulatausten epäluotettavaan laskentaan, mikä näkyi erityisesti yo-kirjastojen kohdalla.

Liite 1

3. Asiakaskyselyt

Käyttäjäkysely päättyi 11.4.2010. Vastaajien määrät nousivat kaikilla sektoreilla, eniten kuitenkin yleisissä kirjastoissa, missä kaksi vuotta sitten saatiin 4800 vastausta ja tänä vuonna yli 13 000. Analystica on toimittanut ensimmäiset sekä sektori- että organisaatiokohtaiset yhteenvetoraportit kirjastoille. Yksityiskohtaisempi yhteenveto, jossa on mukana kuiluanalyysi ja nelikenttä, toimitetaan kirjastoille tällä ja ensi viikolla. Aikaisempien kyselyiden data saadaan vertailuaineistoksi järjestelmään huhtikuun aikana ja avoin palaute toimitetaan kirjastoille luokiteltuna juhannukseen mennessä.

Kansalliskirjasto tekee kyselyistä sanallisen yhteenvedon, ei kuitenkaan yhtä yksityiskohtaista kuin edelliskerralla. 17.6. järjestetään kaikille kirjastosektoreille yhteinen käyttäjäkyselyihin liittyvä tiedotus- ja keskustelutilaisuus Helsingissä. Keskustelua ja kyselyiden jatkosuunnittelua jatketaan syksyllä workshoppeissa, joiden suunnittelussa vaikuttavuuden arviointiryhmä on mukana.

4. Digitaaliset palvelut - mittareista vaikuttavuuden arviointiin. Lähetekeskustelu

Kansalliskirjaston tarjoamista digitaalisista palveluista kerätään tietoa usealla mittarilla, joihin saadaan tietoa KITT:stä sekä asiakaskyselyistä (Liite 2). Kun tietoa on jo kerätty yhteismittalaisesti usealta vuodelta, on jo mahdollista nähdä trendejä ja analysoida kerättyä tietoa, jotta päästään arvioimaan palvelujen vaikuttavuutta.

Keskustelussa todettiin, että tämä sopisi opinnäytetyön, esim. gradun aiheeksi ja sovittiin, että tehdään esitys opinnäytetyöksi. Ryhmä toimisi opinnäytetyöprojektin ohjausryhmänä.

Sovittiin, että kirjoitetaan projektikuvaus, minkälaista opinnäytetyötä halutaan. Asiaa pohjustetaan tarkistamalla mitä nyt mitataan sekä mitä tietoa saadaan asiakaskyselyistä. Seuraavaksi kysytään sektoreilta riittävätkö nykyiset mittarit vai tarvitaanko niitä lisää, ja mitä mittareita. Tämän jälkeen päästään opinnäytetyön toteuttamisen tarkempaan suunnitteluun.

Liite 2

5. Digitaalisen ympäristön mittarit ja hyödyntäminen

Digitaalisen ympäristön tällä hetkellä olemassa olevat mittarit on esitelty tämän muistion kohdassa 2 ja liitteenä olevassa esityksessä. Mittareitten hyödyntämisessä on tärkeää luotettavuus ja oikea havainnollistaminen; mittareita tulee avata sekä sanallisesti että graafisesti.

6. Sektorien välinen yhteistyö

OPM:n asettama työryhmä yleisten kirjastojen laatukriteereiksi jatkaa toimintaansa. Jarmo Saarti ja Markku Laitinen osallistuivat ryhmän kokoukseen 16.3.2010. OPM:n ja meidän ryhmämme työllä on monia yhtymäkohtia mittaukseen liittyen; OPM:n ryhmän sektoreiden edustajat ovat linkki kirjastoihin päin. He vievät ryhmässä esiin nousevia asioita kentälle ja tuovat siihen kentältä nousevia asioita. Ryhmien suunniteltu yhteiskokous on tavoitteena pitää alkusyksystä.

Markku Laitinen on myös ollut yhteydessä yleisten kirjastojen vuositilaston toimittavan Uudenmaan ely-keskuksen kanssa liittyen tilastoinnin rajapintoihin:

- Globaalit indikaattorit (IFLA, UNESCO, ISO)
- Yleisten kirjastojen laatukriteerityöryhmä
- Kirjastotoimen vaikuttavuuden arviointiryhmä

On käyty keskustelua miltä osin yleisten ja tieteellisten kirjastojen tilastoja olisi mahdollista koota yhteen paikkaan rinnakkain.

Sektorien välistä yhteistyötä jatketaan myös liittyen asiakaskyselyihin, IL-opetukseen ja digitaalisen ympäristön mittaamiseen.

7. Muut asiat

Päivi Helminen kertoi Informaatiolukutaidon tukiryhmän toiminnasta. Esillä on ollut mm. IL-opetuksen ja sen vaikuttavuuden mittaaminen. Aihe vaatii syvällisempää keskustelua siitä, mistä IL-opetuksen mittaamisessa on kyse; opetustuntien ja osallistujien tilastoinnista pitää päästä pintaa syvemmälle; lukujen taakse, jotta päästään arvioimaan vaikuttavuutta. IL-opetuksen tilastoinnin osaaminen on tärkeää, jotta esim. tunnistetaan kaikki sellainen IL-opetus, kartuttaa IL-taitoja. Sitä saatetaan antaa jopa ennalta valmistelematta ja työpanos voi olla merkittävä.

Seuraava kokous pidetään 17.6.2010 klo 9-11 Kansalliskirjaston auditoriossa. Asialistalle otetaan silloin ainakin kyselyworkshopin ja tulevaisuustyöpajan suunnittelu sekä IFLA:n mahdollinen satelliittikongressi.